

Armlängds avstånd. Koncept eller verklighet?

En studie över kommunala konsthallars självständighet

Abstract

The idea of having a separation of power between government and public art institutions is a principle which Sweden upholds on a national level through the art council, “Statens Kulturråd”. The principle, namely the *arm’s length*-principle, is regulated on state level, but not on a municipal one in Sweden. This paper analyzes Swedish municipal “konsthallar” (derived from the German term *Kunsthalle*, a public art institution for contemporary art), to determine if any municipality violates the principle, why the principle is violated, and to determine governmental roles within municipalities according to the theory of *The: Facilitator, Patron, Architect and Engineer*. Using a qualitative content analysis, ten municipal “konsthallar” are compared to an ideal type of the *arm’s length*-principle. The results show that seven out of ten municipalities do not follow the principle. Following are explanations as to why the principle isn’t upheld. Municipal politicians use different means of control over the operations and employees of (the) “konsthallarna”. The municipalities in this study are categorized according to the ideal-type function of *the Facilitator, Patron, Architect and Engineer*. The conclusion of this categorization shows that there isn’t a common role that the municipalities assume and follow in their art policy.

Nyckelord: armlängds avstånd, konsthall, konstpolitik, kommunpolitik, idealtyp

Antal ord: 8315

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Frågeställningar.....	2
1.2	Syfte.....	2
1.3	Begrepp.....	3
1.3.1	Konsthall och museum.....	3
1.3.2	Samtidskonst.....	4
2	Metod.....	6
2.1	Kvalitativ textanalys.....	6
2.1.1	Idealtyp som analysverktyg.....	7
2.2	Material.....	8
2.2.1	Avgränsningar.....	8
3	Teorier.....	9
3.1	<i>Armlängds avstånd</i>	9
3.1.1	Idealtyp av <i>armlängds avstånd</i>	10
3.2	<i>Medlaren, beskyddaren, arkitekten och ingenjören</i>	11
3.2.1	<i>Medlaren</i>	11
3.2.2	<i>Beskyddaren</i>	11
3.2.3	<i>Arkitekten</i>	12
3.2.4	<i>Ingenjören</i>	12
3.2.5	Idealtyp av <i>Medlaren, beskyddaren, arkitekten och ingenjören</i>	12
4	Analys.....	13
4.1	Tillvägagångssätt.....	13
4.2	De kommunala konsthallarna.....	13
4.2.1	Lunds konsthall.....	13
4.2.2	Malmö konsthall.....	15
4.2.3	Göteborgs konsthall.....	16
4.2.4	Liljevalchs konsthall.....	17
4.2.5	Edsvik konsthall.....	18
4.2.6	Alingsås konsthall.....	18
4.2.7	Gävle konstcentrum.....	19
4.2.8	Konsthallen Passagen, Skellefteå Konsthall, Örebro konsthall.....	20
5	Resultat.....	21

5.1	Konsten	21
5.2	De anställda.....	22
5.3	Institutionen	23
6	Diskussion.....	25
6.1	<i>Medlaren, beskyddaren, arkitekten och ingenjören.....</i>	<i>25</i>
6.2	Kritisk reflektion.....	27
6.3	Slutsats	28
7	Referenser	29
8	Bilaga	35
8.1	Figur.....	35

1 Inledning

Inom den svenska kulturpolitiken, samt större delar av den västeuropeiska kulturpolitiken, finns en konsensus hur politiker ska förhålla sig till offentlig konstns innehåll, struktur, och verksamhet. Denna konsensus utgår ifrån nationalekonomen John Maynard Keynes teori *armlängds avstånd* där han argumentera för nackdelarna med att ha politiskt inflytande inom kulturen. Efter att Keynes bevittnat Nazityskland och Sovjetunionens användning av konst som ett verktyg för att föra propaganda, ansåg han att offentlig kultur borde skötas på ”armlängds avstånd”, där politiker övergav ansvaret till experter inom respektive område.¹

2014 genomförde Konstnärernas Riksorganisation en partienkät som visade på att samtliga riksdagspartier i Sverige, utom Sverigedemokraterna, ställer sig bakom principen om *armlängds avstånd*.² Ett annat exempel som visar på att det från nationell nivå finns en grundläggande uppfattning angående *armlängds avstånd*s betydelse, är skapandet av Statens Kulturråd och Konstnärsnämnden. Dessa organisationer har som uppgift att dels fungera som oberoende råd för staten, men också för att hjälpa den enskilda konstnären.

På kommunal nivå finns det dock en brytningspunkt beträffande om *armlängds avstånd*-principen ska följas eller inte. Det förekommer exempel där kommunala politiker vill förändra den konstnärliga verksamheten, innehållet, och ”experternas” vilja. Redan 1969 fattade Lunds kommun ett beslut att stänga Lunds konsthall under en period, och avskeda den dåvarande konsthallschefen Folke Edwards. Detta gjordes som en direkt reaktion mot Sture Johannessons planerade verk på utställningen ”Underground”.³ En liknande händelse där kommunpolitiker tagit beslut att avskaffa/förändra konstverk har bl.a. skett i Nyköping 2015 med konstverket ”Övermålning” av Carolina Falkholts, där målningen kapslades in då den ansågs vara för utmanande enligt politikerna, fastän de själva gett konstnären fria tyglar.⁴

Enligt FN är en demokratisk rättighet, rätten till konstnärlig frihet.⁵ *Armlängds avstånd*-principen är till för att ta vara på den konstnärliga friheten genom att

---

¹ KRO/KIF. Konstpolitiska utmaningar och framgångar. Konstnärlig frihet, en armlängds avstånd och fristäder

² Ibid.

³ Lunds konsthall. Counterclockwise Circumambulation.

⁴ Södermanlands Nyheter. Snippet kapslas in.

⁵ United Nations. Report of the Special Rapporteur in the field of cultural rights, Farida Shaheed.

överlåta ansvaret över institutionerna till experter inom ämnet.⁶ Per automatik blir uppehållandet av armlängds avstånd-principen därför också ett upprätthållande av en demokratisk grundvärdering.

Denna förändring inom kulturpolitiken skapar inte bara ett nytt förhållningssätt inom demokrati, yttrandefrihet och populism, utan väcker också en fråga kring vad övergivandet av *armlängds avstånd*-principen beror på. Då det finns ett flertal exempel där *armlängds avstånd*-principen har blivit utmanad kan man relativt enkelt komma till slutsatsen att det inte beror på isolerade omständigheter, utan det borde finnas någon gemensam variabel hos kommunerna som fått dem att anse att den konstnärliga friheten inte är värd att upprätthålla. Om detta skett som ett medvetet val, eller indirekt, genom styrelseskick, synsätt, eller annat, är dock ovisst.

1.1 Frågeställningar

- Granska vilka kommunala konsthallar som bryter mot *armlängds avstånd*-principen, genom uppsättandet av en idealtyp för densamma.
- Se om det finns någon/några återkommande anledningar/förklaringar varför *armlängds avstånd* principen bryts.
- Baserat på resultaten avgöra vilken typ av styrelseskick inom konst som råder i svensk kommunalpolitik, utifrån teorin om *Medlaren, beskyddaren, arkitekten och ingenjören (The; Facilitator, Patron, Architect and Engineer)*.⁷

1.2 Syfte

Syftet med den här texten är att belysa och om möjligt utreda ett problem där ämnet som behandlas oftast är komplext i sin natur, dvs. samtidskonsten (Se Kap 1.3.2). Samtidskonsten är inte enbart en företeelse som är svår att greppa inom politik, utan också inomvetenskapligt. Att förvänta sig att kommunpolitiker förstår varför den är nödvändig för dess invånare och hur de själva ska navigera i bemötandet är därför en svår uppgift. En funktion av *armlängds avstånd*-principen är just att politiker kan lämna över ansvaret till experter inom området, och därför inte behöver sätta sig in i ämnet. Precis som det inte förväntas att en kommun själva granskar eller kontrollerar sina kommunala skolor, då detta

---

⁶ Madden, C. 'The Independence of Government Arts Funding: A Review', *D'Art Topics in Arts Policy*, No. 9. s. 12

⁷ M.C. Cummings Jr & J. Mark Davidson Schuster. *Who's to Pay? for the Arts: The International Search for Models of Support*

lämnas till skolinspektionen,⁸ borde då inte en motsvarande myndighet ansvara för granskningen och kontrolleringen av konsthallarna?

Vad jag vill ha sagt med denna utläggning är att systemet med att offentliga förvaltningar har viss autonomi, bortsett från det byråkratiska, är ett system som existerar. Inte bara det, utan fördelarna med detta system är många. Det är en svår uppgift för kommunpolitiker att ha tillräcklig kunskap inom sina ansvarsområden till den grad att de själva kan värdera, kontrollera, och granska. Det är tom. så att det i regeringsformen finns en punkt som lämnar utrymme att överlåta detta ansvar: ”Förvaltningsuppgifter kan även överlämnas åt andra juridiska personer och enskilda individer.”⁹ Med denna kunskap blir uppsatsens syfte om än tydligare. Liknande principer som *armlängds avstånd*-principen finns inom andra offentliga förvaltningar, principen har stöd i lagen, den skyddar en demokratisk rättighet, och principen underlättar kommunens jobb. Syftet är att få grepp om varför principen inte följs inom konstpolitiken, fastän det finns goda skäl för att anamma den.

1.3 Begrepp

Uppsatsen har, och kommer ta upp, olika begrepp vilka är viktiga att granska då de kommer ha en central roll i arbetets process, samt att de kan uppfattas olika beroende på hur och enligt vem begreppen används. För att ge läsaren korrekt uppfattning vad som avses med dessa begrepp kommer jag därför gå igenom dem nedan, utifrån en specifik mening av desamma.

1.3.1 Konsthall och museum

*”Konsthallen är en neutral plattform för tillfälliga utställningar. Medan museet däremot har sitt existensberättigande i sin samling.”*¹⁰

Det finns klara och tydliga regler för vad ett museums uppgift ska vara. Detta inkluderar att vara en allmän icke-vinstdrivande permanent institution som visar, konserverar, forskar, och upplyser om en viss samling verk eller historiska föremål.¹¹ En konsthall däremot, behöver inte följa dessa direktiv, utan har istället i en bred mening som uppgift att ställa ut konst för allmänheten.¹² Mer specifik

---

⁸ Skolinspektionen. Verksamhet.

⁹ Regeringsformen 12:4 (2011:109)

¹⁰ Björn Springfeldt. Med fingrarna i syltburken.

¹¹ International council of museums. Museum Definition

¹² SCB. Museer och konsthallar. 1.1.1 Objekt och population

uppgift än så finns inte, i alla fall inte från någon myndighet. Det finns dock en praxis att kommunala konsthallar ska visa samtidskonst utan vinstintressen, samt att de ska kommunicera den.¹³ Detta är en praxis som bla. Liljevalchs-,¹⁴ Göteborgs-,¹⁵ och Lunds Konsthall¹⁶ presenterar som mål för respektive konsthall. Även Malmö konsthögskolas rektor Gertrud Sandqvist har i ett uttalande sagt att konsthallens syfte är att ställa ut samtidskonst.¹⁷ Pga. brist på myndighetsbaserad information angående konsthallens uppgift anammar jag praxisen när jag diskuterar kommunala konsthallar i detta arbete, om inte annat sägs.

1.3.2 Samtidskonst

Konsthallar utmärker sig som institutioner för samtidskonst. Detta konstområde i förhållande till konst generellt sett, präglas av en eklekticism där teorier, processer, och stilar ständigt utmanas. Det som konsthistoriskt har kommit att kallas postmodernism, dvs. den perioden i konsten som börjar efter andra världskrigets slut och tar fart under 1960-talet, präglar det som vi idag kallar samtidskonst. Till skillnad från modernismens karakteristiskt progressiva konströrelser som futurismen, ofta formade utefter direkta skriftliga manifesten (Det futuristiska manifestet¹⁸), bryter samtidskonsten via förankringen i postmodernismen med denna tradition. Det som idag ställs ut på konsthallar kännetecknas av det icke-linjära, multinarrativa, och relativistiska. Istället för modernismens distinkta stilar och rörelser, ingår det istället ett interdisciplinärt arbete där eklekticism ofta prioriteras, samt ett distanserat och prekärt förhållningssätt till tradition(erna) genom ironi.¹⁹

Genom konstförvaltnings- och visnings-angränsningen konsthall, kommer jag i upprepad kontakt med begreppet samtidskonst, och då detta konstområde per definition är svårdefinierbart, redogör jag nedan generella kännetecken för just samtidskonst. Detta likt en *nominell definition*²⁰ av ett begrepp. Samtidskonst är, men inte nödvändigtvis, ofta:

- Konst som är platsspecifik. Där det konstnärliga värdet utgörs av en direkt relation till den plats där den befinner sig i (nation, stad, institution), eller gör som medvetet val att gå mot detta kännetecken.²¹
- Ett institutionaliserat nätverk där dagens konst presenterar sig genom sig själv och inför en publik.²²
- Konst som framställs interdisciplinärt (i förhållande till och ihop med

---

¹³ Åsa Örtengren. Konsten att prestera - och mäta prestationer i konsthallar. s. 35

¹⁴ Liljevalchs konsthall. VI TILLHÖR STOCKHOLMS STAD.

¹⁵ Göteborgs konsthall. Om konsthallen.

¹⁶ Lunds konsthall. Om konsthallen.

¹⁷ Kunstkritikk. Striden om Lunds konsthall.

¹⁸ Filippo Tommaso, Marinetti. Det futuristiska manifestet eller "Futurismen": den nyaste litterära skolan

¹⁹ IMMA. THE WHAT IS– IMMA Talks Series?

²⁰ Teorell, J. Svensson, T. Att fråga och att svara. s. 38

²¹ IMMA. THE WHAT IS– IMMA Talks Series?

²² Terry Smith. What is Contemporary Art? Tate Modern, Sydney Style, and Art to Come. s. 123

andra områden som tex. sociologi, filosofi, och politik).²³

- Där det konstnärliga värdet och formen är multinarrativ, och/eller relativ.²⁴
- Vitt skild från brukskonst och modernistisk konst som skapad innan 1960-talet.²⁵

---

²³ IMMA. THE WHAT IS– IMMA Talks Series?

²⁴ Ibid

²⁵ Ibid

2 Metod

Vad den här studien ämnar göra är att se om en nationell praxis, *armlängds avstånd*-principen, uppehålls på kommunal nivå. För att sedan systematisera de studerade institutionerna för att granska om det existerar några återkommande och/eller förklarande anledningar varför praxisen följs eller inte följs. Hur detta systematiseras, undersöks, granskas, och analyseras beskrivs härnäst.

Forskningsdesignens huvudsakliga uppgift är att upprätthålla en struktur för att se hur data analyseras, vad som görs med denna data, samt vilken metod som lämpar sig för uppsatsen. För att skapa en forskningsmetod för uppsatsen behöver det då först göras ett ställningstagande beträffande vilken forskningsdesign som arbetet kommer ha.²⁶ I relation till uppsatsens frågeställning och syfte figurerar den utifrån en jämförande design. Vad en jämförande design möjliggör är att med hjälp av likställda fall se varför olikartade ”resultat” uppnåtts, eller varför olika fall fått likartade ”resultat”.²⁷ Iom. att jag i det här steget inte än vet om någon, några, eller alla konsthallar följer *armlängds avstånd*-principen, kan jag heller inte veta utifrån vilken av fallsituationerna som jag jämför. Eller om så vill, veta om jag kommer ha likartade eller olikartade resultat. Istället förhåller jag mig till den punkten efter jag har samlat ihop data.

2.1 Kvalitativ textanalys

För att ta reda på om *armlängd avstånd*-principen följs av kommuner så systematiserar och därigenom klassificerar jag min data. Iom. att jag kommer utgå ifrån ett omfattande material i egenskap att hitta specifik data, så måste jag förhålla mig till någon form av analys- eller kodningsprocess där jag kan abstrahera, tolka, och/eller teoretisera innehållet. En kvalitativ textanalys, eller som den ibland också kallas kvalitativ innehållsanalys,²⁸ bygger på just den principen. Mer grundläggande är en kvalitativ textanalys en metod som innebär att ”forskaren” på ett subjektivt sätt analyserar och tolkar en texts helhet för att bilda mönster och kategorisera den utifrån ett analysverktyg.²⁹ Likt andra metoder finns det även för den kvalitativa textanalysen subkategorier hos metoden beroende på

---

²⁶ Bryman, A. Samhällsvetenskapliga metoder. s. 48

²⁷ Ibid. s. 80

²⁸ Esaiasson, P. Mfl. Metodpraktikan. s. 210. *Samt.* Åbo akademi. Textanalys.

²⁹ Nygård, M. Innehållsanalys och diskursanalys.

vilken epistemologisk ståndpunkt som avses användas. Dessa subkategorier, konventionell-, riktad- och summerande innehållsanalys, skiljer sig i sin beaktning av att: kategorisera förutsättningslöst, använda teori/tidigare forskning för kategorisering, se till kontext och/eller tolka.³⁰ Den valda subkategorin för den här uppsatsen är den riktade textanalysen. Den förespråkar att utifrån en teori kategorisera densamma igenom olika steg för att koda data.³¹ Fördelarna med en sådan metod ligger i att ta bort delar av tolkningsansvaret från individen, dvs. mig själv. Det motsatta, en förutsättningslös tolkningsprocess, kan i många fall innebära problem för den kvalitativa textanalysen. Inte minst idén om att kategorier kan bildas som ett naturligt steg via en återblickande och ständigt förändrad kodning, utan även då en förutsättningslös tolkning fokuserar på en enskild persons förförståelse om ämnet och kan därför inte generaliseras till en bredare massa.³² Det är även utifrån det här resonemanget som jag kunde söka stöd och finna mening för subkategorins validitet.

2.1.1 Idealtyp som analysverktyg

Då textanalysen bygger på principen att kategorisera ett innehåll, och pga. att jag använder mig av en riktad textanalys i mitt arbete, behöver jag ha en form av analysverktyg som möjliggör detta. En idealtyp innebär att man målar upp en idealbild över ett fenomen baserat på en teori eller tidigare forskning i mån av att tydliggöra de egenskaper som finns inom fenomenet.³³ Denna form av analysverktyg möjliggör för mig att systematiskt analysera konsthallarna utifrån de egenskaper som ligger för grund i *armlängds avstånd*-teorin. Därigenom kan jag besvara den första frågeställningen. Därutöver lägger en idealtyp grunden för nästa frågeställning eftersom de egenskaper och/eller kategorier som avgör om idealtypen uppnås verkar som de ”anledningar/förklaringar varför *armlängds avstånd*-principen bryts” som nämndes i frågeställningen. Närmare bestämt så kan jag se vilka kategorier/egenskaper som figurerar som anledningar/förklaringar och likställa dessa som potentiella anledningar/förklaringar när jag utövar den jämförande designen.

Den tredje frågeställningen besvaras även den med hjälp av en idealtypsanalys. Det rekommenderas i de flesta fall av idealtypsanalys att konstruera motpoler för idealtypen. Därmed systematiseras de olika kulturpolitiska systemen upp som fyra olika idealtyper i kap. 3.2.5. för att jämföra de olika kommunala konsthallarna.

---

³⁰ H. Shannons, S. Three Approaches to Qualitative Content Analysis. Hsieh. s. 1285

³¹ Ibid s. 1282

³² Esaiasson, P. Mfl. Metodpraktikan. s. 222

³³ Ibid. s. 140

2.2 Material

För att lokalisera den initiala data som jag behöver för att besvara den första frågeställningen kommer jag utgå ifrån *massmediadokument*.³⁴ Om det är nödvändigt kommer även *officiella dokument* att användas.³⁵ Exempelvis om *massmediadokument* inte lever upp till John Scotts tre kriterier för en innehållsanalys *autenticitet*, *trovärdighet* och *representativitet*.³⁶ Med hjälp av de kategorier/egenskaper som jag får ut av teoriernas idealtyper (se 3.1.1 och 3.2.1) gör jag systematiserade sökningar i *virtuella dokument*³⁷ för att blottlägga frågeställningens verklighet, i linje med en kvalitativ textanalysprincip för att hitta data.³⁸

2.2.1 Avgränsningar

Då jag tidigare gick igenom skillnaden mellan konsthall och museum anser jag att det just är konsthallarna som potentiellt kan vara mest givande att studera. Pga. att begreppet har otydliga ramar satta för sig och är även den enda institution som har som enskild uppgift att visa samtidskonst är dess betydelse att *armlängds avstånd*-principen upprätthålls ännu viktigare än hos muséer. Med tanke på att uppsatsens fokus är kvalitativ så hade ett inkluderande av muséer även varit att ta på sig för mycket material. Materialet kommer begränsas till texter som är skrivna eller behandlar tidsperioden 1960-2016. Som redan etablerat är det from. 1960-talet som man utifrån en konsthistorisk syn kan tolka att samtidskonsten startade.

---

³⁴ Bryman, A. Samhällsvetenskapliga metoder. s. 498

³⁵ Ibid. s. 494

³⁶ Ibid. s. 296

³⁷ Ibid. s. 499

³⁸ Ibid. s. 505

3 Teorier

Som bekant verkar *armlängds avstånd* som princip och praxis. Därtill finns det även teorier om densamma, dvs. vad den inkluderar/exkluderar, hur den optimalt ska ingripa och verka, samt hur processen och omständigheterna bör vara för att den ska fungera. Nedan sammanfattar jag och reducerar två teorier angående konstpolitik och låter dem även konstrueras som idealtyper. Den första teoretiserar *armlängds avstånd*-principen medan den andra överblickar och systematiserar olika former av styrelseprocesser som existerar för konstpolitiken.

3.1 *Armlängds avstånd*

Flera tänkbara teorier för att diskutera *armlängds avstånd-principen* existerar. Metoden att flytta den beslutande och administrativa makten från staten inom vissa områden är ingen ny företeelse. Därför finns det redan etablerat teorier om det samlade styrelseskicket så som teorin om *kvasiautonoma ickestatliga organisationer* (QUANGO).³⁹ Däremot är dessa teorier inte direkt applicerbara inom konstpolitiken, då de antingen generellt talar om metoden eller tillämpar den inom något annat ämne. Detta begränsar sökandet efter en teori om *armlängds avstånd*-principen något. Dock finns det en rapport av The International Federation of Arts Councils and Culture Agencies (IFACCA) som systematiskt tar upp *armlängds avstånd* som teori inom konstpolitiken.⁴⁰ Teorin visar även de dragen som en institution behöver för att upprätthålla principen, samt gör en kritisk reflektion över olika definitioner av *armlängds avstånd*, då dessa skiljer sig kraftigt åt och är vaga.⁴¹ Utifrån dessa grunder väljer jag att utnyttja IFACCAs teoretiserande av *armlängds avstånd*. Studien finner fyra gemensamma nämnare hos den analyserade litteraturen för vad en *armlängds avstånd*-princip bör göra. Dessa utgår ifrån konstnärlig frihet, isolering från den politiska sfären, förbättrade beslutsprocesser och uppmuntran av innovation och experimenterande. Dessa nämns närmre med exempel i 3.1.1.

---

³⁹ Merriam-webster. QUANGO.

⁴⁰ Madden, C. The Independence of Government Arts Funding: A Review', D'Art Topics in Arts Policy, No. 9

⁴¹ Ibid. s. 11

3.1.1 Idealtyp av *armlängds avstånd*

För att forma en idealtyp av *armlängds avstånd* finns det flera olika definitioner av den att välja på. Per Mangset, professor i kulturstudier, har i sin text ”The Arm’s Length Principle and the Art Funding System: A Comparative Approach” gjort upp en jämförelse mellan Storbritanniens *armlängds avstånd*-princip, Frankrikes kulturpolitik, samt Norges kulturpolitik, på nationell nivå.⁴² Utifrån jämförelsen ser han att i många avseenden anses Storbritannien ha den starkaste separationen i deras praktiserande av *armlängds avstånd*-principen.⁴³ Därför gör jag upp idealtypen för analysen från Storbritanniens armlängd avstånd-princip, dock med vissa kategorier skapade utifrån den generella definitionen av *armlängds avstånd* som diskuterades i förra paragrafen.

Idealtyp utifrån Storbritannien:

”1) All allocation of public support to the arts should be carried out by independent personalities with artistic competence, appointed for a limited time period.

2) These personalities should be as independent as possible from political instructions.

3) They should not be appointed by, or dependent on, artist unions or other interest groups in the cultural field.

4) The arm’s length body should not be obliged by very specific statutory, politically decided support schemes.

5) The arm’s length body should instead have substantial freedom to allocate their funds within the framework of their budget.

6) The allocation of support should happen only and solely on the basis of artistic quality criteria and not, for instance, on welfare or equity criteria.

7) The allocation of support should be impartial, i.e. it should not be characterised by nepotism and/or clientelism.”⁴⁴

Idealtyp utifrån generell definition:

8) ”Protection of freedom of expression from political interference

9) A buffer of independence between the cultural sector and the political sector.

---

⁴² Per Mangset. What about Cultural Policy? 5.1 The Arm’s Length Principle and the Art Funding System: A Comparative Approach.

⁴³ Ibid. s. 296

⁴⁴ Ibid. s. 286

- 10) Peer panel review of funding decisions is based on two assumptions: (i) that peers are the individuals who are best able to judge quality and (ii) that decisions taken by peers best reflect the public interest in arts funding.
- 11) Supports experimentation through work that might be critical and challenging”⁴⁵

3.2 *Medlaren, beskyddaren, arkitekten och ingenjören*

Teorin om *Medlaren, beskyddaren, arkitekten och ingenjören* skapades i syfte att kartlägga de olika formerna av styrelseskick inom konstpolitik som förekommer, och vad de olika attributen för dessa är. Hur en stat styrs, hur den ser på konstens värde inom samhälle, och hur finansieringssystemet inom kulturpolitiken verkar, bidrar till att forma en stats konstpolitiska ambition.⁴⁶ Iom. att det finns ett oense beträffande konstpolitikens roll, skapar denna teori modeller för de olika styrelseskicken.

3.2.1 *Medlaren*

Medlar-modellen existerar som en direkt härledning till det neoliberala politiska systemet, då den bygger på den privata sektorns och individens donationskraft. *Medlar*-staten får stöd för sin konst genom att konst är en skatteavdragbar vara, och därigenom värdesätter den också konsten utifrån att vara en vara. Den konst som visas, säljs och i viss mån produceras är inte nödvändigtvis värderad och vald med utgångspunkt i dess värde som konstverk, utan istället vad företag och individer med kapital anser vara lönsam konst. Ett typexempel för denna styrelseform är USA.⁴⁷

3.2.2 *Beskyddaren*

Denna modell tillgodoser konsten via ett *armlängds avstånd*-råd där förtroendevalda rådsmedlemmar väljs av den sittande regeringen. Styrelseprocessen bygger på att rådet med hjälp av professionella konstnärer sköter både de byråkratiska samt administrativa uppdragen oberoende av statens

---

⁴⁵ Madden, C. The Independence of Government Arts Funding: A Review’, D’Art Topics in Arts Policy, No. 9 s. 14

⁴⁶ M.C. Cummings Jr & J. Mark Davidson Schuster. Who’s to Pay? for the Arts: The International Search for Models of Support,

⁴⁷ Ibid.

råd, vilja och/eller tankar. *Beskyddar*-staten värderar konst efter ett konstnärligt värde, baserat på den samtida konstnärsvärldens intressen och ideal. Problemet med denna modell är att den i vissa fall inte tar hänsyn till statens övriga medborgare och kan därför upplevas elitistisk.⁴⁸ Det är även denna modell som kan konstitueras som mest lik den idealtyp av *armlängds avstånd* som beskrivs i kap. 3.1.1.

3.2.3 *Arkitekten*

Genom en myndighet för kultur och/eller konst förser den här modellen beslutsfattning berörande konsten, samt ekonomiska medel för den enskilda konstnären i form av bidrag. Då det är utifrån staten som konsten tillgodoses, anses den integreras som en form av välfärdstjänst. Vad detta praktiskt leder till är att *arkitekt*-modellen ofta ser till medborgarnas önskemål, insikt och/eller förståelse om konst och möter och representerar den genom modellen. Konst värderas alltså utifrån vad medborgarnas vilja är, och inte utifrån konstns konstnärliga värde.⁴⁹

3.2.4 *Ingenjören*

Ingenjör-modellen anser att staten ska ha suveränt styre av konstpolitiken. Staten ger stöd till den konst som möter den politiska ideologin och standarden, och använder konsten i syfte att främja sitt politiska budskap. Det är i statens hand att bestämma över de konstnärliga målen och vad som ska uttryckas med konst. En konstnär kan heller inte definiera sig som just konstnär om inte hen blir erkänd av ett statligt konstråd. *Ingenjör*-modellen ser alltså konst som ett verktyg att föra propaganda.⁵⁰

3.2.5 Idealtyp av *Medlaren, beskyddaren, arkitekten och ingenjören*

Poängen med *medlaren, beskyddaren, arkitekten och ingenjören* är att göra upp de fulländade kraven hos de olika modellerna. Därmed så är de redan formade som idealtyper. Därför illustreras de olika egenskaperna direkt hos idealmodellerna utan att omformulera dem (se figur 1).

---

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Ibid.

4 Analys

4.1 Tillvägagångssätt

Intentionen med de frågeställningar som jag konstruerat är att den ena ska möjliggöra den andra. För att se ”om [det] finns någon/några återkommande anledningar/förklaringar varför *armlängds avstånd* principen bryts” (andra frågeställningen) måste jag först ta reda på vilka som bryter mot densamma (första frågeställningen). Delkategorin ”de kommunala konsthallarna” tar upp den första frågeställningen, och visar med hjälp av den systematiserade sökningsprocessen som upprättades baserat på idealtypen, när, vilka och/eller hur konsthallars autonomi har utmanats. Därefter behandlas den andra frågeställningen under kategorin ”resultat” utifrån resultatet av den första frågeställningen. Med den samlade analysen av de första två frågorna kan jag därtill se vilken form av styrelsesystem inom konstförvaltning som svenska kommuner har utifrån teorin om *medlaren, beskyddaren, arkitekten och ingenjören* (se ”diskussion”)

4.2 De kommunala konsthallarna

Utifrån den begreppsbildning som gjordes av ”konsthall” har jag valt ut analysenheterna (konsthallarna). Det är alltså konsthallar som visar samtidskonst och som utger sig själva för att vara en konsthall som analyseras, till skillnad från museum.

4.2.1 Lunds konsthall

Lunds konsthall har på senare år fått allt mer kritik riktad mot sig. Denna kritik har mestadels grundat sig i ett populistiskt argument från kommunpolitikerna. Enligt politikerna förstår inte kommunens befolkning konsten som visas och finner den vara för smal, akademisk, och irrelevant.⁵¹ Fastän kritiken har accelererats på senaste tid, så är det ingen ny företeelse.

---

⁵¹ Dan Jönsson. Dan Jönsson: Idéernas och kunskapernas Lund är på väg in i mörkret.

1969 var det planerat att konsthallen skulle visa en utställning med bla. Sture Johansson. Redan innan det var vernissage för utställningen reagerade politikerna på den marknadsföringen som gjordes. Affischen för utställningen, som senare har kommit att kallas för "haschflickan", ansågs av politikerna vara för obscen. Affischen visade en naken kvinna rökandes, vad som verkade vara, marijuana. Det var dessa två aspekter som politikerna reagerade på, och som reaktion fattades ett beslut att ta ned alla utplacerade affischer. Detta ledde till att det också bestämdes att utställningen skulle ställas in, och att konsthallen med omedelbar verkan skulle stängas. Konsthallen höll stängt i flera månader, och den dåvarande konsthallschefen Folke Edwards blev uppsagd.⁵²

Efter kontroversen med "haschflickan" dröjde det fram till 2010 innan en ny kommunpolitisk kritik riktad mot konsthallen skedde igen. Då la den dåvarande ordförande i kultur- och fritidsnämnden, Holger Radner, fram förslag att granska konsthallen utifrån en medborgarundersökning. Han ansåg då att konsten är till för kommunen och därför ska befolkningen också få bestämma över innehållet. Mer till ansåg Radner att kommunen har rätt att ge en inriktning på konsthallen, och att det inte är en styrning av verksamheten.⁵³ Det fattas även under samma år ett beslut om en utredning av konsthallen som fokuserar på statistiska uppgifter om besökare, lokala/nationella/internationella utställare och andra rent kvantitativt mätbara aspekter hos konsthallen. Det var alltså inte en fråga om en kvalitativ undersökning där den position som konstnärerna som ställer ut hade inom konstnärsvärlden som utvärderades. Undersökningen visade emellertid att konsthallen mötte de statistiska kraven.⁵⁴

Det är även utifrån samma premiss som gjordes av kommunpolitikerna 2010 som det 2012 bestämdes av kommunen att konsthallen skulle sluta att enbart ställa ut samtidskonst och att det hädanefter skulle finnas en politisk referensgrupp som på förhand var tvungen att ta del av konsthallens planerade utställningar. Radner uttalade sig även under det här sammanhanget. I en insändare i sydsvenskan sa han bla. "Konsthallschefen...[Åsa Nacking] kommer alltså inte längre att vara beslutande när det gäller utställningsverksamheten i Konsthallen."⁵⁵ Han sa det här i relation till att konsthallen inte enbart skulle ställa ut samtidskonst längre. Bara någon månad innan hade han försäkrat att konsthallschefen skulle vara enskilt beslutande om innehåll på konsthallen, då han hade fått kritik från KRO (konstnärernas riksförbund) beträffande den politiska referensgruppen.⁵⁶

---

⁵² Lunds konsthall. Counterclockwise Circumambulation.

⁵³ David Richter. Lunds konsthall för svår för besökarna?

⁵⁴ Lundagård. Konsten att se sin stad.

⁵⁵ Holger Radner. Flera förändringar ska göra Konsthallen bättre.

⁵⁶ Rakel Chukri. Rakel Chukri: Praktiskandalen på Lunds konsthall.

2015 bestämde kultur och fritidsnämnden att stänga konsthallen i syfte att ”modernisera” och rekonstruera den. Beslutet fattades utan Åsa Nackings vetskap, och utan förvarning.⁵⁷ Efter att beslutet kom ut i media och kritik började komma in till nämnden från medborgare drog de dock tillbaka delen i beslutet att stänga konsthallen. Situationen, baserat på dagens datum (den 26 juli 2016), är fortfarande igång. En extern utredare, Volante AB, har fått i uppdrag att se över hur konsthallen ska/kan ”moderniseras”.⁵⁸ Ett år innan genomfördes även då en utredning för Lunds konsthall. Då såg utredaren inga problem hos konsthallen, och utifrån andra konsthallar i landet höll den en hög standard.⁵⁹

Den sammanfattade bilden av Lunds konsthall visar att det har brutits flera punkter för uppnåendet av idealtypen, både utifrån de generella punkterna samt den idealtyp som definierar Storbritannien. Denna historiska blick visar tydligt att det existerar politisk kontroll över institutionen, att institutionen inte har självständighet, att den konstnärliga friheten är kompromissad, och att konst som upplevs stötande, obscen, eller på något sätt utmanande inte villkorslöst kan visas på konsthallen.

4.2.2 Malmö konsthall

Malmö Konsthall i sin nuvarande form som kommunal konsthall grundades 1975. Mycket kritik riktades mot konsthallen pga. dess internationella fokus. Det dröjde dock fram till 1990 innan kritiken figurerade sig som en fysisk förändring fattad av kommunalpolitiken. Det var när konstnären Toshikatsu Endo hade en utställning på konsthallen som kommunalpolitikern Rolf Nilenhed reagerade på verket och hade uttalat sig i protest ”Det här är inte konst, utan skadegörelse”.⁶⁰ Verket ifråga var uppgjort av gropar i marken utanför konsthallen som fylldes med vatten och eld. Nilenhed hade, utan att först tagit upp saken i nämnden, tillkallat polis och krävt att verket skulle förstöras.⁶¹ Installationen fick dock vara kvar. Polisen menade att den inte utgjorde någon fara för allmänheten, och att en sådan vardagsförekommande sak som trafiken utgjorde en större säkerhetsrisk för allmänheten.⁶²

2014 tillsattes en ny konsthallschef, efter ett led av tidigare chefer som slutat i förtid. Anställningen av Diana Baldon som ny konsthallschef var uppseendeväckande på ett flertal punkter. Först och främst fick hon ett uppdrag som chef på drygt 2 år, med möjlighet av förlängning beroende på hur hon skötte uppdraget. Att det existerar denna slags ”provanställning” var ett nytt fenomen

---

⁵⁷ Kajsa Haidl. Politiker stänger konsthall utan förvarning.

⁵⁸ David Richter. Ingen nedläggning, men utredning av Lunds konsthall.

⁵⁹ Jessica Ziegerer. Lunds konsthall får väl godkänt i utredning.

⁶⁰ Filip Yifter-Svensson. Hurra för Malmö konsthall - 40 år!

⁶¹ Ibid.

⁶² Expressen. En moderat japansk grop.

inom det offentliga konstlivet.⁶³ För det andra anställdes hon under direktivet att ”konsthallen blir ännu mer inkluderande, och når fler människor som idag inte besöker konsthallen...”⁶⁴. Alltså inga kontroversiella riktlinjer, men ändå riktlinjer som indirekt har att göra med detaljstyrning. Att göra utställningar med en populistisk agenda.

Malmö kommun har haft en högre standard än Lunds kommun av upprätthållandet av *armlängds avstånd*-principen för sina konsthallar, men det har ändå förekommit två tillfällen då den har brutits. 1990 försökte kommunalpolitiken att inskränka den konstnärliga friheten, och 2014 utmanades den självständighet som en konsthall ska ha, genom indirekt detaljstyrning.

4.2.3 Göteborgs konsthall

Redan 1970 fattades det ett beslut för Göteborgs konsthall som bla. orsakade att ett verk blev borttaget från konsthallen. Peter Dahls målning ”Liberalismens genombrott i societeten” ansågs vara för obscen då den hade ”sexuella” undertoner och gjorde narr av en politisk ideologi, liberalismen. Detta resulterade i att tavlan blev beslagtagen av polisen och återlämnades inte förrän ett år senare, då förundersökningen lades ned. I sin tur miste den dåvarande intendenten Carl-Erik Hammarén att få jobbet igen när positionen utlystes året därpå. Förklaringen låg i att han hade kurerat den utställning där Dahls målning visades, och var därför ansvarig över omständigheterna som följde.⁶⁵

Det dröjde fram till 2010 innan konsthallens autonomi blev utmanad igen. Kommunens kulturförvaltning fick igenom ett beslut att konsthallen skulle stängas under minst fyra år, i väntan på att en ny lokal för verksamheten skulle byggas. Istället för att låta hallen vara öppen medan byggandet var igång ville kommunen stänga hallen, och därigenom hotades de anställdas framtid och kompetensen hos verksamheten.⁶⁶ Kulturförvaltningen menade att beslutet gjordes pga. att det behövdes göras besparingar.⁶⁷ Men fastän det behövdes göras besparingar ansåg kommunen att det var en god idé att bygga en ny lokal, och för att spara pengar låta konsthallen vara stängd under flera år. Beslutet möttes av kraftiga protester och kommunen bestämde sig till sist att låta konsthallen vara öppen medan den nya lokalen byggdes.⁶⁸

Den politiska kontroll som skedde av Göteborgs Konsthall delar flera liknelser med de som hände på Lunds Konsthall. Både en politisk kontroll över

---

⁶³ Thomas Millrot. Millroth: Malmö konsthall behöver tillsätta en haverikommission.

⁶⁴SR. Diana Baldon ny chef för konsthallen.

⁶⁵ Göteborgs konsthall. Skräck.

⁶⁶ Anders Forsström, Anders Bolling. Skandal stänga Göteborgs konsthall.

⁶⁷ Malin Clausson. Göteborg stänger sin konsthall.

⁶⁸ Stockholm TT spektra. Göteborgs konsthall stängs inte.

verksamheten, med situationen under 2010, men också att den konstnärliga friheten inte upprätthållits, med exemplet av Dahls målning.

4.2.4 Liljevalchs konsthall

Fastän Liljevalchs konsthall invigdes 1916 så är det först under 2000-talet som kritik rörande Stockholm kommuns styrelseskick av den dykt upp. 2007 slutade den dåvarande intendenten Niclas Östlind då han fick allt större krav från kommunalpolitikerna att dra in pengar och att konsthallen skulle rätta sin konst utefter sponsorers vilja. Inom kommunala konsthallar är fenomenet att ”dra in pengar” inte förekommande förutom hos Liljevalchs konsthall. Anledningen är att Liljevalchs som enda kommunal konsthall tar inträde. Konsthallen var tvungen att på ekonomiska grunder också använda sig av sponsorer.⁶⁹ Östlind menade att han var tvungen att sluta då det blev allt svårare att bedriva konsthallens egentliga syfte, som enligt honom var att ”kunna gör det som andra inte har möjlighet att visa”.⁷⁰ Det som Östlind beförde eskalerade efter att han sa upp sig. 2009 finansierade IKEA en utställning på konsthallen, som handlade om just IKEA. Utställningen visade IKEA-möbler utifrån ett historiskt perspektiv. Problematiken var inte enbart att konsthallens självständighet utmanades, utan även att innehållet var problematiskt. IKEA-möbler är designmöbler.⁷¹ De faller därför inte under kategorin samtidskonst, och iom. att konsthallen har som mål att ställa ut samtidskonst, så blir även denna punkt problematisk. Samma år planerades en utställning där författare och poeter så som Arne Johnsson, Eva Ström, Marie Lundquist, och Eva Runefelt skulle skriva dikter för att hylla kronprinsessan Victorias kommande bröllop.⁷² Dikterna var tänkta som en gåva från kulturförvaltningen till brudparet.⁷³ Bortsett från saknandet av konstnärligt värde, var den här utställningen också kontroversiell då konsthallen uttryckte en politisk värdering. Att hylla kronprinsessan blir även att hylla monarkin.

Medan utställningarna under 2009 ägde rum fick Liljevalchs också en ny konsthallschef, Mårten Castenfors. Castenfors var även chef över kulturförvaltningens avdelning ”Stockholm konst”, alltså hade han även en kommunalpolitisk position.⁷⁴ Detta innebar att konsthallens självständighet kunde ifrågasättas, och då en ”politiker” värnar om befolkningens syn är det även osäkert om Castenfors värnade om det konstnärliga värdet, eller om han bedrev utställningar som skulle influera populism. Sen tidigare ville kommunen öka

---

⁶⁹ Stockholm TT spektra. Kritisk intendent slutar på Liljevalchs.

⁷⁰ Ibid

⁷¹ Erica Treijs. Liljevalchs har bäddat för debatt.

⁷² Stockholm TT Spectra. Samlar kärleksdikter till Victoria.

⁷³ Carina Bergfeldt. Poeteliten ska hylla Victoria och Daniel.

⁷⁴ Stockholm Stad. Mårten Castenfors.

intäkterna och det kunde förklara det som hände 2009, och även beslutet som hände sex år senare. 2015 gjorde Castenfors upp en jury för vem som skulle ställa ut på den årliga vårsalongen på Liljevalchs. Bland de fyra platserna i juryn tillsattes en till Magnus Ugglå. Utan någon förankring inom konstnärsvärlden valdes han utifrån ”meriten” ”Jag [Mårten Castenfors] ville pigga upp konstnärerna med någon som står lite utanför men som ändå har kunskap. Och så är han en rolig person.”⁷⁵.

Östlings val av utställningar och beslutet att låta Ugglå ha beslutsmakt inom en utställning, kan ses som en något modulerad form av nepotism. Istället för att favoriseringen gjordes utifrån en vänskaps- eller släktrelation, var det istället utifrån valet att locka så stor publik som möjligt som utgjorde ”favoriseringen”, utan någon hänsyn till personens eller, (i fallet med IKEA) företagets meriter, och/eller förutsättningar att bidra till samtidskonsten.

4.2.5 Edsvik konsthall

Utefter det sökningssystem som idealtypen skapade har jag enbart hittat ett tillfälle där Sollentuna kommun har brutit mot *armlängds avstånd*-principen gällande Edsvik Konsthall. 1996 öppnade konsthallen som en samlingsplats för internationell samtidskonst. Dock fick konsthallen under de komna åren allt högre press på sig från kommunen att dra in en större publik. Detta kulminerade 2001 genom ett beslut från kommunen som gick igenom, att konsthallen skulle förändras för att locka fler människor från kommunen.⁷⁶ Konsthallen skulle i fortsättningen även ställa ut amatörkonst och lokalt producerad konst. Maria Fridh, den dåvarande verksamhetsledaren, försökte bestrida beslutet men det slutade med att hon blev fråntagen sitt jobb.⁷⁷

Denna process visar flera punkter om hur *armlängds avstånd*-principen brutits. Dels har politikerna lagt sig i innehållet när de har bestämt vilken typ av konst som ska visas. Därutöver avsatte de en anställd pga. skilda meningar angående vilken konst som skulle ställas ut.

4.2.6 Alingsås konsthall

Likt Liljevalchs- och Edsvik Konsthall var det först under 2000-talet som Alingsås konsthalls självständighet blev utmanad. 2008 ställde Andres Serrano ut tavlor under utställningen ”A history of sex”. Bilderna hade sexuella anspelningar och politiker i kommunen krävde att utställningen skulle ställas in. Stefan

---

⁷⁵ Evelyn Jones. Magnus Ugglå till Liljevalchs konstjury.

⁷⁶ Peter Holstad. Kris på Edsvik.

⁷⁷ Sara Ullberg. Hårt trängda konsthallar oroar KRO.

Svensson (kd) skrev bla. att ” Jag tycker inte att skattebetalarnas pengar ska läggas på den här sortens bilder, det här är ju pornografi – grov pornografi. Om kommunens elever surfar in på sajter med den här sortens bilder kan de stängas av och då tycker jag inte att vi som politiker ska ställa oss bakom det. Tidlag hör inte hemma i en kommunal verksamhet”.⁷⁸ Problemet med detta resonemang ligger, för det första, i att Svensson som politiker anser sig vara mer berättigad att avgöra vad konst är än konsthallschefen (Pontus Hammarén). För det andra så innebär *armhängds avstånd*-principen just att politiker inte ska behöva ”ställa sig bakom” institutionens innehåll. För det tredje så kan inte en elev stängas pga. att hen ”har surfat in på en sajt” med sexuellt innehåll.⁷⁹ Sist så är även det här ett bevis på att den konstnärliga friheten hotas av en politiker. 2012 krävde kommunalpolitikerna återigen att ett verk skulle censureras. Affischer hade hängts upp inför Nathalia Edenmonts kommande utställning på konsthallen. Affischen visade en flicka som hade en pistol riktad mot sin mun. Den dåvarande ordföranden i kulturnämnden Kent Perciwall hade i protest rivit ned affischerna.⁸⁰ I respons hade Perciwall sagt till pressen att ”det är jag som bestämmer, affischen ska ner.”⁸¹

I fallet Alingsås konsthall så har det varit den konstnärliga friheten som har blivit utmanad. Politiskt intrång har lett till att den konstnärliga friheten inte har existerat på institutionen.

4.2.7 Gävle konstcentrum

”Gävle Konstcentrums verksamhet består av en konsthall med cirka fem tillfälliga utställningar per år och en omfattande konstpedagogik och programverksamhet.”⁸²

Citatet ovan är till för att förklara att även då Gävle konstcentrum inte explicit uttrycker sig som konsthall i sitt namn, så identifierar de sig själva som en konsthall. Den politiska kontrollen över konsthallen började 2012 som ett yrkande av kommunens borgerliga allians att stänga konsthallen. Som anledning till att konsthallen skulle stängas menade bla. Per-Åke Fredriksson (fp) i kultur- och fritidsnämnden att ”...Konstcentrum gör en del saker som redan görs på andra håll ...”⁸³. Gunnar Kvist (fp) menade även att ”Vårt mål är att stödja barn och ungdomars verksamheter. Även om det finns viss barn- och ungdomsverksamhet på Konstcentrum så inskränker det här förslaget minst på den verksamheten”⁸⁴. För de pengar som skulle sparats på att lägga ned konsthallen ville politikerna

---

⁷⁸ Alexandra Hernadi. Kontroversiell utställning splittrar allians i Alingsås.

⁷⁹ Lärarnas Riksförbund. Avstängning av elev.

⁸⁰ Emma Engström. Vanligt att politiker försöker påverka konsten.

⁸¹ Erica Treijs. Affisch censureras i konstutställning.

⁸² Gävle konstcentrum

⁸³ Sverigesradio. Lägg ner Gävle Konstcentrum.

⁸⁴ Ulf Fahlén. Majoriteten vill inte lägga ner.

lägga pengarna på idrottsverksamheten i kommunen.⁸⁵ Det tänkbara med dessa resonemang, och varför den här händelsen ens kan ses som ett tillfälle då *armlängds avstånds*-principen har brutits, är då Fredrikssons och Kvists resonemang saknar substans. För det första så finns ingen annan allmän plats för samtidskonst i Gävle, och för det andra finns det ett konstprogram som filial till Bollnäs Folkhögskola i Gävle.⁸⁶ Detta slår fast att politikernas argument för att stänga konsthallen var ogiltiga och inkräktade därmed på konsthallen självständighet.

2016 blev den dåvarande konsthallschefen Anna Livion Ingvarsson omplacerad av kultur- och fritidsförvaltningens förvaltningschef Kajsa Revin. I sken av att Ingvarsson skulle göra en avstämning hos kommunen fick hon beskedet att hon med omedelbar verkan skulle sluta som chef och invänta omplacering.⁸⁷ Enligt Ingvarsson fanns det ingen grund eller förklaring för omplaceringen,⁸⁸ och i skrivandes stund (den 29 juli 2016) är en process igång kring tjänsten.⁸⁹ Inom idealtypsdefinitionen av *armlängds avstånd*-principen finns en punkt som menar på att den person som blivit tillvald att sköta den kulturella institutionen ska ha utrymme att vara självständig och vara utan politisk kontroll. Dock så är idealtypen i sig själv en överdrift av verkligheten. Om en ponerar att chefen exempelvis brutit mot en arbetsrättslig lag så finns det relativt goda skäl att omplacera henom. Någon sådan anledning finns det emellertid inte i det här fallet, och därför kan inte omplaceringen av Ingvarsson legitimeras. Detta kan i sådana fall bara yttra sig som ett brytande av *armlängds avstånd*-principen, i alla fall fram tills att ny information ges angående händelsen.

4.2.8 Konsthallen Passagen, Skellefteå Konsthall, Örebro konsthall

Ytterligare tre konsthallar analyserades. Dock fanns det inga uppgifter som tydde på att *armlängds avstånd*-principen vid något tillfälle brutits för någon av dem, utifrån idealtypssökningssystemet.

---

⁸⁵ Sverigesradio. Lagg ner Gävle Konstcentrum.

⁸⁶ Bollnäs folkhögskola. Konstskolan.

⁸⁷ Roger Wallenius. Chefen för Gävle Konstcentrum får sparken – "Jag är i chock".

⁸⁸ TT. Chef för Gävle konstcentrum slutar.

⁸⁹ Roger Wallenius. Chefen för Gävle Konstcentrum får sparken – "Jag är i chock".

5 Resultat

Utifrån materialet framgår det att av 10 utvalda konsthallar uppvisar 7 stycken att kommunpolitiker brutit mot *armlängds avstånd*-principen. 6 av dessa kommuner har i sin tur brutit mot principen upprepande gånger.

I enlighet med vad som har observerats så finns det tre dimensioner av den politiska kontrollen. Vad jag menar med detta är att tillfällena då *armlängds avstånd*-principen har brutits kan kategoriseras utifrån vad eller vem som har blivit utmanad i sin autonomi. Dessa dimensioner utgörs av politisk kontroll/beslut av konstverken, politisk interferens på konsthallarnas anställda samt politisk kontroll av själva konsthallen eller institutionen i sig själv. Det är även dessa dimensioner som identifieras som de förklaringar/anledningar som uttrycktes i den andra frågeställningen.

Avsikten med denna dimensionsuppbyggnad är dels att precisera förklaringarna och anledningarna för att besvara den andra frågeställningen, men också att abstrahera och generalisera empirin för att förmå sätta in den i sin teoretiska kontext.

5.1 Konsten

För fem av de studerade konsthallarna fanns ett gemensamt drag att politiker på något sätt ingrep på konsthallarnas utställda konst. Dessa inkluderade Lunds-, Malmö-, Göteborgs-, Alingsås-, och Liljevalchs konsthall. Inom denna dimension finns det två olika system för hur konstverken fick utstå politisk kontroll. I fallet med Lunds-(1969), Malmö-(1990), Göteborgs-(1970), och Alingsås konsthall (2008, 2012) så var konsten, baserat på politikerns synsätt, obscen. Antingen obscen för att det förefall vara sexuella anspelningar i verket, att de var våldsamma, eller att de gjorde narr av en viss politik. Med olika metoder vare sig det var att riva ned konstverket, stänga ned konsthallen, tillkalla polis, eller ta upp saken i domstol, verkade politikerna utifrån en grundsyn att det inte var ”rätt” att visa konstverken. Ett återkommande tema från politikerna var att ”detta inte är konst”. De ansåg sig därför, i linje med det nämnda argumentet, att de var ”experter” inom ämnet. Gemensamt för alla dessa konsthallar var att det inte fanns någon dialog med konsthallschefen, utan beslut för att motverka den ”obscena” konsten gjordes utan hans vetskap. Denna typ av förhållning och agerande till den offentliga konsten uttrycker sig som ett brytande av *armlängds avstånd*-principen då den tar bort den konstnärliga friheten. Därutöver så ska den person eller enhet

som har hand om konsten, enligt *armlängds avstånds*-idealtypen, vara fri från politisk kontroll, vilket är något som inte uppnås inom den här dimensionen.

Liljevalchs konsthall (2009) skiljde sig från de andra fallen där politiker ingrep på konstverken. I det tidigare fallet var det en fråga om politiker som tog ned eller försökte ta ned konst som de upplevde som obscen. På Liljevalchs var det en fråga om en politiker som agerade som konsthallschef, Castenfors, och ställde ut konst för att gynna en viss politisk agenda. Istället för att visa och kommunicera samtidskonst valde han att visa sponsrad möbeldesign, och konst som kan upplevas som propaganda. Vad jag menar med detta är att då Castenfors gjorde en utställning där den centrala punkten var att hylla kronprinsessans äktenskap och därigenom den svenska konstitutionella monarkin, så fördes ett politiskt budskap, vilket kännetecknar propaganda som kulturobjekt med syfte att stödja den rådande ideologin eller politiska styret. Att göra konst till propaganda var den inledande anledningen varför Keynes ansåg att en *armlängds avstånd*-modell behövdes mellan konsten och politiken. Därigenom är den konstitutionell-monarkistiska propagandan som fördes av Liljevalchs ett bevis att *armlängds avstånd*-principen brutits.

5.2 De anställda

Dimensionen som tar upp politisk kontroll av de anställda visar även den att det är fem konsthallar som har brutit mot den här formen av *armlängds avstånd*-princip. Denna typ av politisk kontroll är uppdelad som direkt kontroll av de anställda samt politiskt inflytande som exkluderar en viss anställd. Direkt politisk kontroll har förekommit hos Lunds-(1969), Malmö-(2014), Liljevalchs-(2007), Göteborgs konsthall(1971) och Gävle Konstcentrum (2016). Den direkta politiska kontrollen har yttrat sig som ett fall då en konsthallschef, intendent eller likvärdig har sparkats pga. konsthallens innehåll, eller om orimliga krav eller riktlinjer satts upp av politiker som har resulterat att hen har avgått. Denna form av politisk kontroll bryter mot *armlängds avstånd*-principen då cheferna inte sparkats utifrån arbetsrättsliga kriterier utan istället utifrån personliga åsikter från politikernas sida. När chefer istället har slutat så har det varit pga. politiska regleringar för att antingen, på bekostnad av det konstnärliga värdet, öka intäkterna för konsthallen, eller för att nå ut till en större publik.

Politiskt inflytande som exkluderar kan visas med det som hände på Lunds Konsthall 2012 och Liljevalchs konsthall 2015. För Lunds Konsthall var det en fråga om politiskt inflytande över konsthallen som i sin tur gjorde att Nackings suveränitet avskaffades. Med en politisk referensgrupp upphörde konsthallens autonomi och Nackning blev exkluderad. För Liljevalchs konsthall var det återigen Castenfors säte i kulturförvaltningen som i det här fallet orsakade politiskt inflytande över anställda. Hans inkludering av Uggla valdes inte utifrån hans meriter utan ifrån en populistisk agenda. Som en kändis kunde Ugglas position i

samhället göra att fler ögon riktades mot Liljevalchs verksamhet, men i utbyte av att en kvalificerad konstnär uteslöts från juryn. Hela idén med *armlängds avstånd*-principen är att det ska finnas en institution fri från politiska direktiv, viljor, och/eller medverkan.⁹⁰ Därför kan det i dessa fall konstateras att principen har brutits utifrån den fundamentala meningen av principen.

5.3 Institutionen

Den sista dimensionen inkluderar den politiska process som skett där konsthallen som institution har kontrollerats av politiker. Det är utifrån två skilda syften som politiker har kontrollerat konsthallarna. Antingen i avsikt att förändra konsthallen för att nå en bredare publik, eller att de har fattat beslut eller på övrigt sätt förändrat konsthallen för att ”spara” pengar. Inslaget av ”spara” grundar sig i att sparandet gjorts utefter outgrundliga argument, där alternativ existerat som, om de hade implementerats, hade bibehållit konsthallens integritet.

Lunds Konsthall, under perioden 2010, 2012 och 2015, samt Edsvik Konsthall, 2001, var båda utsatta för den politiska kontroll som utfördes utifrån en populistiskt styrd politik. För båda konsthallar fattades det beslut som gemensamt hade som syfte att styra den konstnärliga linjen: att konsthallarna skulle visa annan konst än samtidskonst. För Lunds konsthall 2012 och Edsvik konsthall 2001 var det direkta beslut som möjliggjorde agendan. För Lunds Konsthall 2010 samt 2015 var det dock beslut som fattades indirekt som pekade på den politiska populistiska viljan. Dessa var att bedriva en medborgarundersökning samt att ”modernisera” konsthallen. Alla former av beslut rörande konsthallars innehåll ska enligt *armlängds avstånd*-principen fattas enligt konstnärliga kriterier. Att då istället fatta beslut om konsthallarna som inte bara kommer ifrån en ett politiskt styrt beslut, utan också utifrån ett kriterium att skapa populism, gör denna del av dimensionen till ett brytande av *armlängds avstånd*-principen.

Den andra kategorin inom dimensionen förutsatte en politisk vilja att förändra, där budget sågs som ett sätt att legitimera förändring. Konsthallarna som stämde in på detta var Göteborgs-(2010), Liljevalchs Konsthall (2007) samt Gävle Konstcentrum (2012). För Göteborg samt Gävles del så försökte beslut fattas som skulle innebära att konsthallarna stängdes. Iom. att det inte var någon fråga om hur stor budget som konsthallarna skulle ha så yttrar detta sig som en brytning av *armlängds avstånd*-principen. Istället för att politikerna behandlade storleken av budgeten så diskuterades det vad som skulle göras med budgeten, och vad politikernas personliga mening och avsikt var angående konsthallarnas värde och funktion. För Liljevalchs del sattes press att öka intäkterna genom bla.

---

⁹⁰ KLYS. Övergripande riktlinjer för KLYS verksamhet.

biljettförsäljning. Den ökade pressen på intäkter skapade en form av klientelism riktad mot sponsorer och individer som ökade konsthallens intäkter.

6 Diskussion

Vad resultatet visat är att det från kommunalpolitiskt håll inte existerar någon likartad syn angående politikernas roll inom konstförvaltningen. Fastän det från regeringsnivå existerar en samsyn att politiker ska hålla ett *armlängds avstånd* till offentliga konstinstitutioner, visar 70 % av de studerade fallen att så inte är fallet inom kommunpolitiken. Inom teorigenomgången lyftes teorin upp om de fyra olika styrelseskick som existerar, som möjliggör olika former av status, förhållningssätt, politisk kontroll mm. för konsten. Nedan diskuteras vilken eller vilka styrelseskick som finns för den kommunala konstpolitiken. Förhoppningen att kategorisera kommunerna efter denna teori är att se vilka tänkbara konsekvenser och/eller möjligheter som teorierna inbegriper.

6.1 *Medlaren, beskyddaren, arkitekten och ingenjören*

För att genomföra kategoriseringen av konsthallarna får vissa variabler inom den valda teorin preciseras eller förändras. Iom. att teorin syftar på den statliga kulturpolitiken blir sådana kriterier så som *medel för finansiering (funding)* mer relativa. Den centrala finansieringen av konsthallarna kommer från kommun och skattemedel, och fokus faller istället på den marginella finansieringen så som Liljevalchs användning av sponsring. Teoretiserandet blir alltså relativ till den verklighet som finns för konsthallarna. Fastän en viss omstrukturering sker kvarstår kriteriernas bakomliggande mening. En annan punkt som problematiserar teoretiserandet är att respektive kommuns konstpolitik inte alltid varit konsekvent. Exempelvis visade Lunds kommun en *konstnärlig standard (artistic standard)* på 60-talet som var *politisk (political)*, då Johanessons verk inte fick visas pga. politiska motiv. På 2000-talet fanns det dock en *konstnärlig standard* som var *populistisk (community)*, med hänvisning till medborgarundersökningen och ”moderniseringen” av konsthallen. Därmed har Lunds kommun visat tendenser till både ett *ingenjör-och arkitekt-styrelsesystem*. För att ta bort detta motsatsförhållande grundar jag kategoriseringen på det senaste exemplet för kriteriet.

För Stockholms kommun med Liljevalchs konsthall som granskat fall fanns det tendenser för ett *medlar-styrelseskick*. Finansieringen var, som nämnt, bistådd av sponsorer. Som resultat av sponsring och fokusering på vinst applicerades en konstnärlig riktning som fokuserade på finansiärernas intressen. Den negativa aspekten hos detta styrelseskick är redan märkbar på Liljevalchs. Det konstnärliga

egenvärdet prioriteras inte och finansieringen är ständigt en återkommande faktor i styrelseprocessen.

Lunds-, Göteborgs-, Sollentuna, samt Gävle kommuns förda konstpolitik stämmer överens med de kriterier som finns för *arkitekt*-modellen. Alla uppvisar ett mönster att beakta medborgarnas vilja och syn på konst—att de på något sätt rättar konsthallens struktur och innehåll utefter den existerande opinionen. Denna modell har både hjälpt och stjälpit konsthallarnas integritet. Göteborgs kommun lyssnade på befolkningens protester att inte stänga konsthallen och avskaffade den planerade stängningen. För Lunds, Sollentunas, och Gävles del skapade *arkitekt*-modellen problem för konsthallarna. Resultatet av modellen blev att konsthallarna inte explicit ställde ut samtidskonst längre, och att modellens *revolutionära (revolutionary) policy-dynamik (policy dynamic)* gav politikerna validitet att lägga fram beslut för att stänga Gävle Konstcentrum.

Alingsås kommun visade starka drag av att föra en *ingenjör*-modell för sin konsthall. Kommunen har under två tillfällen under 2000-talet krävt att konstverk som de själva upplevt vara obscena ska förbjudas från att visas. I likhet med *ingenjör*-modellens *konstnärliga standard* var besluten *politiska*. En fortsatt riktning av detta system kan potentiellt avskaffa den konstnärliga friheten. Detta då kreativiteten hos konstnärerna blir begränsad eftersom den behöver rätta sig efter det politiska styret.

Linköpings-(Konsthallen Passagen), Skellefteås- samt Örebros kommun visade inga tecken att *armlängds avstånd*-principen brutits, baserat på det uppräta sökningssystemet för idealtypen. *Beskyddar*-modellen (Patron) grundar sig i inrättandet av ett *armlängds avstånd*-råd. Därför får frånvaron av *armlängds avstånd*-princip-brytandet verka som berättigandet av *bekyddar*-modellen för kommunernas konstpolitik.

Den kvarstående kommunen, Malmö kommun, delar en viss tillhörighet till *ingenjör*-modellen. Anledningen, Nilenheds protest mot Endos verk, hände dock för 26 år sedan. Situationen 2014 däremot verkade utefter att främja befolkningens vilja och faller därför in i *arkitekt*-modellen. En kombination av modellerna är inte ett oregelbundet beteende när det kommer till praktiserandet av teorin.⁹¹ Relationen mellan dessa anledningar är dock utspänd mellan 24 år. Därför är stödet större att Malmö kommuns konstpolitik skulle vara ett bevis på *arkitekt*-modellen än *ingenjör*-modellen.

Att utifrån ett fåtal exempel kategorisera en kommuns konstpolitik i någon av modellerna är något godtyckligt, men kategoriseringen visar att det förekommer flera olika mål för kommunerna, bla. hur konsthallarna sköts, och vad som ska

---

⁹¹ M.C. Cummings Jr & J. Mark Davidson Schuster. Who's to Pay? for the Arts: The International Search for Models of Support

ställas ut. Dessutom visar kategoriseringen att alla de uppställda modellerna förekommer, mer eller mindre, inom svensk kommunal konstpolitik.

6.2 Kritisk reflektion

Denna studie har endast analyserat en typ av kommunal konstinstitution: konsthallar som har som intention att visa samtidskonst. Därför kan inte en generalisering bildas för den översiktliga kommunala konstpolitiken. Utifrån de givna parametrarna för uppsatsen så har ett svar nåtts beträffande vilka kommunala konsthallar som bryter mot *armlängds avstånd*-principen, vad förklaringen för brytandet var, och vilken modell av konstpolitik de studerade kommunerna för. Fortsatt forskning är dock nödvändig för att precisera och utveckla de två sistnämnde frågeställningarna. Förklaringar av ett fenomen kan liksom en fjärlseffekt ha sin påverkan i oförutsägbara och bakomliggande anledningar. Det är därför en orimlig premis att utgå ifrån att de givna förklaringarna enbart skulle vara de riktiga förklaringarna. Det har dock förekommit en reaktion från de givna förklaringarna som har yttrat sig som politisk kontroll av de studerade fallen. Så någon form av validitet existerar hos förklaringen varför *armlängds avstånd*-principen brutits, men med stor sannolikhet finns det fler.

Generaliseringen som skedde med teorin *medlaren, beskyddaren, arkitekten och ingenjören* möjliggjorde viss generalisering och kategorisering av konsthallarna. Den kommunala konstpolitiken fördes dock aldrig in i en mångfacetterad kontext av teorier. Resultatet av detta är att det finns tendenser att konsthallarna kan generaliseras utefter teorins olika modeller, men att de inte nödvändigtvis är säkra slutsatser som dras. Fastän denna kritik kan riktas mot uppsatsen så finns det en poäng med att uppsatsen just bedrivits på detta sätt. Intentionen med studien har aldrig varit att ge säkra slutsatser, utan istället har jag bevisat att utifrån de givna parametrarna kan fallen beskrivas, förklaras, och generaliseras. Detta val har gjorts utifrån vetenskapsteorin att en studie kan figurera som en del av den kollektiva vetenskapsprocessen av ett ämne.⁹² Vidare forskning är nödvändig inom lokal konstpolitik. Förhoppningen är dock att denna uppsats kan ses som en del av, och som inspiration och/eller given punkt inom ämnet.

---

⁹² Esaiasson, P. Mfl. Metodpraktikan. s. 106

6.3 Slutsats

Teoretiserandet visade att det inte finns något homogent styrelseskick beträffande kommuners konstpolitik. Sedan 1862 har en viss självbestämmande funktion funnits hos kommuner. Detta har bla. inneburit en decentralisering av kulturpolitiken.⁹³ Denna uppsats har visat att denna typ av decentralisering problematiserat *armlängds avstånd*-principen för samtidskonsten, och i vissa fall har principen helt avfärdats. Då det inte finns några givna ramar för vad samtidskonsten inbegriper och vad som definierar den, så är det också enkelt att avfärda dess betydelse. För varför ska något beskyddas och värnas om som inte är definierbart? Samtidigt är *armlängds avstånd*-principen till för att möjliggöra konstnärlig frihet vilket räknas som en demokratisk rättighet. Därutöver är det en princip som riksdagen ställer sig bakom, och figurerar som en upprätthållen princip på nationell nivå.

Inom andra områden så som inom sjukvården (IVO), och skola (SI) finns det myndigheter som granskar den kommunala verksamheten genom exempelvis inspektioner och kvalitetsgranskningar. Ända motsvarigheten inom kulturväsendet är Statens Kulturråd och privata aktörer som genomför granskningar. Kulturrådet verkar dock endast på nationell nivå, och de privata aktörerna bedrivs i vinstdrivande syfte. En likvärdig inspektionsmyndighet för de kommunala kulturverksamheterna kanske hade hjälpt att bibehålla konsthallarnas autonomi och värna om samtidskonsten. Uppsatsen har visat att en brist inom de kommunala konsthallarnas autonomi finns, och då dessa brister skiljer sig mellan konsthallarna kan någon form av myndighet som bedriver tillsyn, inspektion och/eller standardisering möjligtvis skapa kommuner som värnar om *armlängds avstånd*-principen.

---

⁹³ Jenny Johannisson Veronica Trépagny. *The (Dis)location of Cultural Policy: Two Swedish Cases*. s. 6

7 Referenser

Bergfeldt, Carina. Poeteliten ska hylla Victoria och Daniel. 27 oktober 2009.
<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article12066342.ab> (hämtad den 10 juli 2016)

Bollnäs folkhögskola. Konstskolan. 8 april 2010.
<http://www.regiongavleborg.se/konstskolan> (hämtad den 10 juli 2016)

Bryman, A. Samhällsvetenskapliga metoder. 2., [rev.] uppl., Liber, Malmö, 2011

Chukri, Rakel. Rakel Chukri: Praktiskandalen på Lunds konsthall. 30 mars 2014.
<http://www.sydsvenskan.se/2014-03-30/rakel-chukri-praktiskandalen-pa-lunds-konsthall> (hämtad den 08 juli 2016)

Clausson, Malin. Göteborg stänger sin konsthall. 22 maj 2010.
<http://www.gp.se/nöje/göteborg-stänger-sin-konsthall-1.1009192> (hämtad den 08 juli 2016)

Engström, Emma. Vanligt att politiker försöker påverka konsten. 12 september 2014. <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=104&artikel=5963597> (hämtad den 06 juli 2016)

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (red.), Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad, 4., [rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2012

Expressen. En moderat japansk grop. 1990.
<https://erikssonskultursidor.wordpress.com/2010/03/19/en-moderat-japansk-grop/> (hämtad den 09 juli 2016)

Fahlén, Ulf. Majoriteten vill inte lägga ner. 14 maj 2012.
<http://www.arbetarbladet.se/gastrikland/gavle/majoriteten-vill-inte-lagga-ner> (hämtad den 05 juli 2016)

Forsström Anders, Bolling, Anders. Skandal stänga Göteborgs konsthall. 23 maj 2010. <http://www.dn.se/kultur-noje/nyheter/skandal-stanga-goteborgs-konsthall/> (hämtad den 10 juli 2016)

Gävle konstcentrum. <http://www.gavlekonstcentrum.se/gavle-konstcentrum/> (hämtad den 06 juli 2016)

Göteborgs konsthall. Om konsthallen. <http://www.konsthallen.goteborg.se/om-konsthallen/> (hämtad den 05 juli 2016)

Göteborgs konsthall. Skräck. <http://www.konsthallen.goteborg.se/utställningar/skrack/> (hämtad den 10 juli 2016)

Haidl, Kajsa. Politiker stänger konsthall utan förvarning. 11 december 2015. <http://www.dn.se/kultur-noje/konst-form/politiker-stanger-konsthall-utan-forvarning/> (hämtad den 9 juli 2016)

Hernadi, Alexandra. Kontroversiell utställning splittrar allians i Alingsås. 30 januari 2008. <http://www.svd.se/kontroversiell-utstallning-splittrar-allians-i-alingsas> (hämtad den 9 juli 2016)

Holstad, Peter. Kris på Edsvik. 2001. <http://www.sollentunajournalen.se/lokalt/journalen/2001/nr8-01/edsvik.htm> (hämtad den 12 juli 2016)

IMMA. THE WHAT IS– IMMA Talks Series? http://www.imma.ie/en/downloads/what_is_installationbooklet.pdf (hämtad den 29 juni 2016)

International council of museums. Museum Definition. <http://icom.museum/the-vision/museum-definition/> (hämtad den 30 juni 2016)

Johannisson, Jenny. Trépagny, Veronica. The (Dis)location of Cultural Policy: Two Swedish Cases. http://neumann.hec.ca/iccpr/PDF_Texts/Johannisson_Trepagny.pdf (hämtad 28 juli 2016)

Jones, Evelyn. Magnus Uggla till Liljevalchs konstjury. 7 juli 2016. <http://www.dn.se/kultur-noje/konst-form/magnus-uggla-till-liljevalchs-konstjury/> (hämtad 11 juli 2016)

Jönsson, Dan. Dan Jönsson: Idéernas och kunskapernas Lund är på väg in i mörkret. 17 december 2015. <http://www.dn.se/kultur-noje/konst-form/dan-jonsson-ideernas-och-kunskapernas-lund-ar-pa-vag-in-i-morkret/> (hämtad 24 juni 2016)

KLYS. Övergripande riktlinjer för KLYS verksamhet. <http://www.klys.se/KLYS-riktlinjer.htm> (hämtad 27 juli 2016)

KRO/KIF. Konstpolitiska utmaningar och framgångar. <http://www.kro.se/konstpolitik> (hämtad den: 29 juni 2016)

- Kunstkritikk. Striden om Lunds konsthall. 26 juni 2014.
<http://www.kunstkritikk.se/nyheter/striden-om-lunds-konsthall/?d=se> (hämtad den: 1 juli 2016)
- Liljevalchs konsthall. VI TILLHÖR STOCKHOLMS STAD.
<http://www.liljevalchs.se> (hämtad den: 11 juli 2016)
- Lundagård. Konsten att se sin stad. 19 okt. 2010
<http://lundagard.se/2010/10/19/konsten-att-se-sin-stad/> (hämtad den: 03 juli 2016)
- Lunds konsthall. Counterclockwise Circumambulation.
<http://www.lundskonsthall.se/sv/Utställningar/Tidigare-utställningar/Utställningar-2004/Counterclockwise-Circumambulation/> (hämtad den: 29 juni 2016)
- Lunds konsthall. Om konsthallen. <http://www.lundskonsthall.se/sv/Om-konsthallen/> (hämtad den: 20 juni 2016)
- Lärarnas Riksförbund. Avstängning av elev. Lena Davidsson
<http://www.lr.se/yrketsforutsattningar/ansvarochbefogenheter/disciplinaraatgarder/avstangningavelev.4.51012e061525c38e8e2ad75e.html> (hämtad den: 17 juli 2016)
- M.C. Cummings Jr & J. Mark Davidson Schuster. Who's to Pay? for the Arts: The International Search for Models of Support. American Council for the Arts, N.Y.C, 1989.
<http://www.compilerpress.ca/Cultural%20Economics/Works/Arm%201%201989.htm> (Hämtad den 13 juli 2016).
- Madden, C. The Independence of Government Arts Funding: A Review', D'Art Topics in Arts Policy, No. 9. 2009 International Federation of Arts Councils and Culture Agencies, Sydney
- Mangset, Per. What about Cultural Policy? 5.1 The Arm's Length Principle and the Art Funding System: A Comparative Approach. Miikka Pyykkönen, Niina Simanainen, Sakarias Sokka (eds.) utg: Minerva.
- Marinetti, Filippo Tommaso, Det futuristiska manifestet eller "Futurismen": den nyaste litterära skolan, Bokbål, Stockholm, 2008
- Merriam-webster. QUANGO.
<http://www.learnersdictionary.com/definition/quango> (Hämtad den 12 juni 2016).
- Millrot, Thomas. Millroth: Malmö konsthall behöver tillsätta en haverikommission. 11 september 2015 <http://www.sydsvenskan.se/2015-09->

[11/millroth-malmo-konsthall-behover-tillsatta-en-haverikommission](#) (Hämtad den 20 juli 2016).

Nygård, M. Innehållsanalys och diskursanalys. 2015.
http://www.vasa.abo.fi/users/minygar/Undervisning-filer/Innehållsanalys%20och%20diskursanalys_MN.pdf (Hämtad den 19 juni 2016).

Radner, Holger. Flera förändringar ska göra Konsthallen bättre. 27 mars 2014
<http://www.sydsvenskan.se/2014-03-27/flera-forandringar-ska-gora-konsthallen-bättre> (Hämtad den 9 juli 2016).

Regeringsformen 12:4 (2011:109)
<https://www.notisum.se/rnp/sls/sfs/20110109.pdf> (Hämtad den 13 juli 2016).

Richter, David. Ingen nedläggning, men utredning av Lunds konsthall. 14 januari 2016
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=478&artikel=6344620> (Hämtad den 10 juli 2016).

Richter, David. Lunds konsthall för svår för besökarna? 15 april 2010
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=478&artikel=3628515> (Hämtad den 9 juli 2016).

SCB. Museer och konsthallar. 1.1.1 Objekt och population 1998
http://www.scb.se/statistik/ku/ku0301/_dokument/ku0301_bs_1998.pdf (Hämtad den 12 juni 2016).

Shannons, H. Hsieh S. Three Approaches to Qualitative Content Analysis. QUALITATIVE HEALTH RESEARCH, Vol. 15 No. 9, November 2005

Skolinspektionen. Verksamhet. Senast uppdaterad: 15 september 2015.
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Om-oss/Var-verksamhet/> (Hämtad den 13 juli 2016).

Smith, Terry. What is Contemporary Art? Tate Modern, Sydney Style, and Art to Come
<http://openjournals.library.usyd.edu.au/index.php/ART/article/viewFile/5611/6279> / (Hämtad den 14 juni 2016).

Springfeldt, Björn. Med fingrarna i syltburken.
<http://www.modernamuseet.se/stockholm/sv/utstallningar/co-malmo-konsthall/med-fingrarna-i-syltburken-text-av-bjorn-springfeldt/> (Hämtad den 9 juni 2016).

SR. Diana Baldon ny chef för konsthallen. 26 mars 2014.
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=96&artikel=5820594> (Hämtad den 14 juni 2016).

Stockholm Stad. Mårten Castenfors. <http://www.stockholmkonst.se/om-stockholm-konst/vi-arbetar-for-och-med-stockholmarnas-konst/marten-castenfors/> (Hämtad den 8 juli 2016).

Stockholm TT Spectra. Samlar kärleksdikter till Victoria. 27 oktober 2009.
<http://www.dn.se/kultur-noje/konst-form/liljevalchs-samlar-karleksdikter-till-victoria/> (Hämtad den 21 juli 2016).

Stockholm TT spektra. Göteborgs konsthall stängs inte. 31 maj 2010
<http://www.svd.se/goteborgs-konsthall-stangs-inte> (Hämtad den 19 juli 2016).

Stockholm TT spektra. Kritisk intendent slutar på Liljevalchs. 15 augusti 2007
<http://www.corren.se/kultur-noje/kritisk-intendent-slutar-pa-liljevalchs-4234846.aspx> (Hämtad den 22 juli 2016).

Sverigesradio. Lagg ner Gävle Konstcentrum. 5 juni 2012
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=99&artikel=5138755> (Hämtad den 27 juli 2016).

Södermanlands Nyheter. Snippet kapslas in. Ann-Katrin Drevfjäll. 28 maj 2014.
<http://www.sn.se/nyheter/nykoping/1.2379975-snippan-kapslas-in> (hämtad den 29 juni 2016)

Teorell, J. Svensson, T. Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod, 1. uppl., Liber, Stockholm, 2007

Treijs, Erica. Affisch censureras i konstutställning. 17 augusti 2012
<http://blog.svd.se/kultur/2012/08/17/2449/> (hämtad den 30 juli 2016).

Treijs, Erica. Liljevalchs har bäddat för debatt. 11 jun 2009
<http://www.svd.se/liljevalchs-har-baddat-for-debatt> (hämtad den 26 juli 2016).

TT. Chef för Gävle konstcentrum slutar. <http://www.hd.se/2016-05-11/chef-for-gavle-konstcentrum-slutar> (hämtad den 30 juli 2016).

Ullberg, Sara. Hårt trängda konsthallar oroar KRO. 31 maj 2010
<http://www.gp.se/noje/kultur/hart-trangda-konsthallar-oroar-kro-1.1011215> (hämtad den 25 juli 2016).

United Nations. Report of the Special Rapporteur in the field of cultural rights, Farida Shaheed. 14 mars 2013. http://www.cdc-cd.org/IMG/pdf/The_right_to_freedom_of_artistic_expression_and_creativity.pdf (hämtad den 29 juli 2016).

Wallenius, Roger. Chefen för Gävle Konstcentrum får sparken – "Jag är i chock". <http://www.gd.se/gastrikland/gavle/chefen-for-gavle-konstcentrum-far-sparken-jag-ar-i-chock> (hämtad den 27 juli 2016).

Yifter-Svensson, Filip. Hurra för Malmö konsthall - 40 år! 22 mars 2015 <http://www.sydsvenskan.se/2015-03-22/hurra-for-malmo-konsthall---40-ar> (hämtad den 2 juli 2016).

Ziegerer, Jessica. Lunds konsthall får väl godkänt i utredning. 7 maj 2014 <http://www.sydsvenskan.se/2014-05-07/lunds-konsthall-far-val-godkant-i-utredning> (hämtad den 1 juli 2016).

Åbo akademi. Textanalys. <http://users.abo.fi/mlagersp/MethodikovningarTextanalys.pdf> (hämtad den 7 juni 2016).

Örtengren, Åsa. Konsten att prestera - och mäta prestationer i konsthallar. Lunds universitet 2009. <http://lup.lub.lu.se/student-papers/record/1436289> (hämtad den 2 juni 2016).

8 Bilaga

8.1 Figur

Figur 1:⁹⁴

Figure 4 Models for Supporting the Arts							
ROLE	MODEL COUNTRY	POLICY OBJECTIVE	FUNDING	POLICY DYNAMIC	ARTISTIC STANDARDS	STATUS OF THE ARTIST	STRENGTHS & WEAKNESS
Facilitator	USA	diversity	tax expenditures	random	random	box office appeal & taste; financial condition of private patrons	S: diversity of funding sources W: excellence not necessarily supported; valuation of private donations; question benefits; calculation of tax cost
Patron	United Kingdom	excellence	arm's length arts councils	evolutionary	professional	box office appeal; taste & financial condition of private patrons; grants	S: support of excellence W: elitism
Architect	France	social welfare	ministry of culture	revolutionary	community	membership in artists' union; direct public funding	S: relief from box office dependence; the affluence gap W: creative stagnation
Engineer	Soviet Union	political education	ownership of artistic means of production	revisionary	political	membership in official artists' union; Party approval	S: focus creative energy to attain official political goals W: subservience; underground; counter-intuitive outcomes

⁹⁴ M.C. Cummings Jr & J. Mark Davidson Schuster. Who's to Pay? for the Arts: The International Search for Models of Support

